

POLSKA ZACHODNIA

Dziś 6 stron

Dziś dodatek sportowy.

Dziennik poświęcony sprawom narodowym i społecznym na Kresach Zachodnich.

Telefon 16-98.
Telefon redakcji nocnej 4-26.
Konto P. K. O. 303551.

Redakcja i Administracja: Katowice, ul. Jagiellońska 5.

Redaktor naczelny: Edward Rumun.

Abonament miesięczny: przez pocztę oraz w Administracji 2 zł 50 gr., z doręczaniem do domu przez pocztę.

Wspaniały rozrost akcji Narodowego Chrześc. Zjednoczenia Pracy.

W powiecie Tarnogórskim.

Na terenie powiatu Tarnogórskiego akcja Narodowego Chrześcijańskiego Zjednoczenia Pracy w kierunku stworzenia podczas wyborów jednolitego frontu polskiego odniosła całkowity sukces.

W ubiegłą niedzielę odbyło się w Tarn. Górach zebranie przedstawicieli wszystkich polskich organizacji, związków i partii politycznych oraz delegatów ze wszystkich gmin powiatu. Na zebraniu tem dokonano ostatecznej organizacji Rady Powiatowej i Komitetu Powiatowego Nar. Chrz. Zjednoczenia Pracy. Zebraniu przewodniczył oraz referat o sytuacji wyborczej na Śląsku wygłosił dr. Hager. Po referacie i dyskusji zebrani jednomyślnie uchwalili zgłosić akces do Narodowego Chrześcijańskiego Zjednoczenia Pracy. Na szczególne podkreślenie zasłużył fakt, że do Zjednoczenia zgłosiła również akces nieliczna organizacja P. P. S., która wypowiedziała się przeciw sołtuszowi z socjalistami niemieckimi. W imieniu organizacji nielicznej P. P. S. odpowiednia uchwałę podpisał p. Foks.

Do Rady Powiatowej wezwały następujące osoby: dr. Hager, przesył Z. O.

K. Z., Szyler — N. P. R., Zejer — Z. Powstańców, apt. Gaidas, naczelnik gminy. Krupa Szczepan, Płonka, Duda, Michał, Foks — P. P. S., Tomczakówna, Haruszkowa, Karci Piotr, Polokowa, Kotoch Antoni, Kepiński, Mołki — prezes pow. Zw. Powstańców, Bramowska — prezeska Zarządu Głównego Tow. Polek, inż. Ateński, Grabiec — Chrześcijański Związek Nauczycieli.

Do ścisłego Komitetu Powiatowego wybrano następujące osoby: dr. Hagera — jako przewodniczącego, Zejera — jako zast. przewodn., Stomke — jako skarbnika, oraz pp. Szylera, Krupa, Kotocha, Dude i Wagnera.

W powiecie Lublinieckim.

Na terenie powiatu Lublinieckiego odbyło się w ubiegłą niedzielę szereg

wieców publicznych, zwołanych przez powiatowy komitet Narodowego Chrześcijańskiego Zjednoczenia Pracy.

Między innymi wiece takie odbyły się w Pawonkowie, Lubecku i Sadowie. Na wiecach w Pawonkowie i Lubecku referaty programowe wygłosił p. burmistrz Grzesik. Uchwalone zostały rezolucje o poparciu akcji Nar. Chrześc. Zjednoczenia Pracy oraz wyrażające hołd Marszałkowi Piłsudskiemu i uznanie dla P. Wojewody dr. Grażyńskiego.

Na wiecu we wsi Sadowo po referacie p. redaktora Kapuścińskiego uchwalono jednomyślnie następującą rezolucję:

„Zebrani w dniu 8 stycznia na wiecu Narod. Chrześc. Zjednoczenia Pracy mieszkający wsi Sadowo i okolice w przededniu wyborów do Sejmu i Senatu stwierdzają, że tylko solidarne i zjednoczone stanowisko wszystkich Polaków na Śląsku bez różnic wyznaniowych i politycznych może zapewnić przy wyborach zwycięstwo polskości i interesów ludu pracującego. Zebrani na wiecu uchwalili poprzeć prace Nar. Chrz. Zjednoczenia Pracy i wezwać obywateli do oddania głosów na liście N. Ch. Z. P. jako na liście zjednoczonego bloku polskiego.”

Komitet Chrześc. Narod. Zjednoczenia Pracy na Wielkie Katowice.

Katowice, 9. stycznia.

W ubiegłym tygodniu odbyło się w Katowicach, zwołane przez Główny Komitet Wykonawczy Chrześcijańskiego Narodowego Zjednoczenia Pracy zebranie przedstawicieli organizacji, społecznych, zawodowych i politycznych, celem wybrani komitetu wyborczego na okręg wyborczy Katowice-Ruda oraz komitetu na Wielkie Katowice. Po referacie główn. sekr. Ch. N. Z. P. p. red. Kapuścińskiego i po dyskusji — wybrano komitet powiatowy, na którego czele stanął był poseł do Sejmu Rzeszyp. p. Alojzy Kot, prezes Zw. Górników Z. Z. P.

Dla akcji wyborczej w Wielkich Katowicach wybrano komitet organizacyjny, który się ukonstytuował następująco: przewodniczącym — red. Jan Przybyła, zast. przew. — Antoni Kowalczyk, kier. Oddz. pracowników budowl. Z. Z. P., sekretarz — Wł. Wieczorek, zast. sekr. — Karol Pyszka, prezes Zw. pocztowców, skarbnik — Wiktor Czaja, urzędnik magistratu, przedst. N. P. R. Lewicy. Członkowie: W. Murek, zawiadowca głównej stacji kolei, przedstawiciel kolejarzy, Winc. Czapliski, z ramienia kupiectwa polskiego, Franciszek Jankowiak z ramienia rzemieślników polskich, p. Tollas, przedst. Polskiego Związku Pracowników handl., przemysł. i biurowych, Wł. Pszonka, przedst. Partii Pracy, Aug. Rzepka, przedst. dzieln. Zawodzie, Józef Zembok, przedst. dzieln. Załęże, H. Kalemba z dzielnicy Dab, Konst. Woźniczka z dzielnicy Brynów, Katow.-Halda, pp. Jochymczyk, Tatarczyk i Wencel z dzielnicy Ligota.

Wczoraj, odbyło się zebranie komitetu, na którym podzielono prace na poszczególne działy. W tym celu utworzono podkomitet na Katowice-

Centrum; przewodniczącym wybrany został: p. Wincenty Czapliski, zast. przew. p. Franciszek Kończak, sekr. i skarbn. p. Prackowiak, zastępca p. Józef Okoń. Do komitetu tego wchodzi delegaci z poszczególnych obwodów wyborczych w Katowicach - Centrum, Delegat dzieln. Bogucice, Zawodzie, Załęże, Dab, Brynów - Katowicka Halda i Ligota zorganizują w bież. tygodniu komitety dzielnicowe, powołując do nich przedstawicieli organizacji i obwodów wyborczych w tych dzielnicach.

Biuro Komitetu ogólnego na Wielkie Katowice mieści się przy ul. Kościuski 2, biuro Zw. Pracowników Budowlanych (nr. telefonu 1966).

Adres Komitetu Katowice-Centrum p. Wincenty Czapliski, ul. Poprzeczna 2, nr. tel. 1727.

Delegat dzielnicy Bogucice: Aug. Rzepka, ul. Markiewski 51;

delegat dzielnicy Zawodzie: Wł. Wyglenda, ul. Krakowska 68;

delegat dzielnicy Załęże: Józef Zembok, ul. Marcina 1;

delegat dzielnicy Brynów: Konst. Woźniczka, ul. Winc. Pola 32;

delegat dzielnicy Ligota: P. Jochymczyk — stacja kolej. i Roman Wencel, ul. Książca 3;

delegat dzielnicy Dab: H. Kalemba, ul. Dehowa 54.

Komitet Ch. N. Z. P. dzielnicy Załęże zwołuje na środe, dnia 11. bm. o godzinie 7.30 wiecz. w lokalu p. Koblca (Spryry) zebranie zarządów miejscowych towarzystw narodowych, społecznych i zawodowych, celem omówienia spraw wyborczych i utworzenia komitetu dzielnicowego.

Francja wobec propozycji Ameryki.

Paryż, 9. I. (Pat.) Omawiając odpowiedź Brianda na propozycje Stanów Zjednoczonych w sprawie traktatu, podpisanego w 1919, „Echo de Paris” oświadcza, że wszystkie poprawki, wprowadzone przez Brianda do tej propozycji, są celowe i nawet konieczne. „Le Matin” stwierdza, że jeżeli Francja podkreśliła, że chodzi o wolne rapastnietu, to uczyniła to z tego powodu, że Stany Zjednoczone zaproponowały w miejsce dwustronnego traktatu traktat wielostronny, mający objąć wielką ilość mocarstw.

Socjalista niemiecki o inicjatywie Kelloga.

Berlin, 8. I. (Pat.) Poseł socjalistyczny do Reichstagu Breitscheidt na zapytanie ze strony „edakcji „New York Herald” ogłosił list, precyzujący stanowisko lewo w sprawie paktu francusko-amerykańskiego. Poseł Breitscheidt oświadczył, że wszyscy zwolennicy pokoju światowego powitac muszą z radością samą myśl i uczynić deklarację dwóch rządów, występujących przeciwko wojnie. Nie wolno jednak zapominać, że wszelkie tego rodzaju zobowiązania o ogólne poparcie być muszą ustawami i rozporządzeniami wykonawczymi, dzięki którym dopiero deklaracja taka uzyskać może wartość praktyczną. Najodpowiedniejszą drogą, wiodącą do pacyfikacji powszechnej, jest jak oświadcza poseł Breitscheidt, dalsza praca nad rozbudową przepisów, zawartych w statucie Ligi Narodów przy równoczesnym wysiłku w kierunku stworzenia takiej platformy, któraby Stanom Zjednoczonym umożliwiła przyłączenie się do akcji na wiec wóczas, gdyby nie chciały wstąpić do Ligi Narodów.

Venzelos kandyduje!

Ateń, 8. I. (Pat.) Wielką sensację wywołała w kołach politycznych wiadomość, iż Venzelos zamierza kandydować przy najbliższych wyborach na prezydenta. Venzelos konferował w ostatnich dniach z greckimi ministrami spraw zagr. oraz z innymi wybitnymi osobistościami ze świata politycznego.

Imponujący Zjazd Stanu Średniego opowiada się za Rządem.

Warszawa, 9. I. Wczoraj odbył się Zjazd przedstawicieli Stanu Średniego, na który z całego państwa zjechało się z góra 1000 delegatów. Zjazd zaszczylił swa obecnością m. in. minister Składkowski, dyr. Banku Gospod. Kraj. gen. Górecki, którzy zabierali głos. Przemawiali też b. minister Makowski, b. poseł

Mianowski. Wyślano wyrazy hołdu pod adresem P. Prezydenta Rzplitej Mościckiego, P. Premiera Marsz. Piłsudskiego. Wyłoniono 4 komisje i uchwalono deklarację programową, opowiadającą się za współpracą z Rządem Marszałka Piłsudskiego.

Opis francuski „Sylwestra” w Berlinie

I krzyki prasy niemieckiej „ukrzyżuj, ukrzyżuj go”.

Berlin, 9. I. (Tel. wł.) Berlin porzmiwła niezwykłe wojowniczymi ochłami posylwestrowi. Korespondent berliński paryskiego „Journalu”, p. Georges Blum zamieścił w swym piśmie

sprawozdanie o nocy sylwestrowej w Berlinie, w którym twierdził podobno, że berlińczycy wychylił w tym dniu uroczystym — 15 milionów butelek wina, spożył 3 mili. sztuk drożdzy, 2 mili. kilo-

gramów karpli, że „kobiety niemieckie, ubrane mimo mrozu bardzo lekko, wykrzykiwały po ulicach wyuzdane piosenki i narzucały się poprostu mężczyznom”.

To ostatnie zdanie właśnie wywołało niebываłą burzę w Rzeszyp. Pisma rzuciły się z furją na korespondenta, domagając się jego bezwzględnej wyjazdu z nad Szprewy. Zajął również analogiczne stanowisko rząd Rzeszyp, który zwrócił się, choć, zdaje się, „nieurzędowo” do Związku dziennikarzy zagranicznych w Berlinie którego prezesem jest wspomniany Blum, z żądaniem, by zmuszono go do złożenia godności.

Napadnięty ze wszystkich stron korespondent złożył na rece szefa wydziału prasowego rządu Rzeszyp sprawiedliwienie się i przeprosiny, tłumacząc się skrótami i przeróbkami, jakie redakcja „Journalu” poczyniła w jego sprawozdaniu telegraficznym. Równocześnie zaś Zarząd Związku dziennikarzy oświadcza, że nigdzie na całym świecie nie istnieje zwyczaj, by zrzeszenia dziennikarzy zagranicznych cenzurowały działalność zawodową swych kolegów. Oświadczenia powyższe nie wystarczają jednak szowbiłom: pruskim, którzy w dalszym ciągu z furją krzyczą: „ukrzyżuj, ukrzyżuj go!”

Znów wybuch w Berlinie.

Berlin, 9. I. (tel. wł.) Zdarzył się tu tragiczny wypadek. W willi zawierającej laboratorium chemiczne, nastąpił wybuch, którego ofiarą padło kilku ludzi, w tem jeden z uczonych, prof. Wehnert.

Powódź w Londynie.

Londyn, 8. I. (Pat.) Według danych historycznych notowań meteorologicznych powódź, która nawiedziła ostatnio Londyn i okolice, rozmiarami swymi przekroczyła wszystkie powodzie, notowane od 1235 roku.

O zespolenie sił polskich w czasie wyborów.

(Z cyklu Komunikatów radjowych Z. O. K. Z.)

W ostatnim Komunikacie Związku Obrony Kresów Zachodnich podaliśmy wyniki ostatnich wyborów do Sejmu na naszych ziemiach zachodnich, oświetlając szczególnie rolę, jaką zwiolił niemiecki w tych wyborach odegrał. Dziś postaramy się w ramach możliwości odpowiedzieć na pytanie, jakie widoki otwiera Niemcom na przyszłość obecny stan ludnościowy. W tym celu porównamy w poszczególnych okręgach wyborczych cyfry ludności niemieckiej z r. 1921 z liczbą głosów niemieckich przy ostatnich wyborach oraz z obecnym stanem ludnościowym. I tak w okręgu bydgoskim, gdzie ludność niemiecka stanowiła z r. 1921 bez mała 1/3 ogół ludności, Niemcy uzyskali prawie 1/5 głosów i 1 mandat do Sejmu — obecnie zaś posiadają tam tylko 13% ludności.

W okręgu gnieźnieńskim, którego ludność w 1/3 składa się z Niemców, uzyskali oni 1/5 głosów (bez mandatu) a obecnie stanowią zaledwie 1/10 ogółu ludności.

W samem mieście Poznaniu odsetek ludności niemieckiej spadł z 6% na niecałe 4.

W okręgu poznańskim odsetek ludności niemieckiej wynosił w r. 1921 13 1/2% głosów niemieckich przy ostatnich wyborach 11%, ludności niemieckiej dzisiaj 7 1/2%, w okręgu szamotulskim uzyskali Niemcy 1 mandat przy 22% głosów a prawie 1/4 ludności — dzisiaj udział Niemców w ogóle ludności wynosi tylko 15%, w okręgu ostrowskim ludność niemiecka liczyła 11%, głosów uzyskano przeszło 11%, obecnie zwiolił niemiecki stanowią zaledwie 1/10 ogółu ludności.

Tak więc we wszystkich okręgach wyborczych województwa poznańskiego zznacza się bardzo poważny ubytek ludności niemieckiej. Tam, gdzie przeszły ostatnim razem mandaty niemieckie, t. j. w okręgach bydgoskim i szamotulskim, pozycja niemiecka jest bardzo niepewna. Społeczeństwo polskie, koncentrując w marcu roku przynajmniej swoje wysiłki na te właśnie okręgi, mogłoby niewątpliwie zapewnić wszystkie ich mandaty dla Polaków.

Niewiele lencze horoskopy wyborcze przewidywa się dla Niemców w województwie pomorskim. W okręgu tczewskim spadł procent ludności niemieckiej z 12 na 6%, w grudziądzkim, gdzie Niemcy uzyskali w r. 1922 22 1/2% głosów i 1 mandat z 26 1/2 na 13%, w toruńskim z 21 na 8 1/2. Nie wątpimy jednak, że na teren Pomorza skierując niemiecka akcja wyborcza szczególną uwagę — to też musi na chwilę niewolno o tem zapamiętać, czego nas powinny być nauczycy ostatnie wybory: stankami a w każdym razie wrażliwymi punktami dla nas pozostaną tam Działdowskie i Kaszuby.

W Województwie Śląskiem, gdzie

Długoterminowe kredyty hipoteczne na domy

w Banku Gospodarstwa Krajowego.

P. Minister Skarbu zatwierdził uchwałę Rady Nadzorczej Banku Gospod. Krajowego z dnia 10. 11. 1927 r. o zaliczeniu szeregu nieruchomości do liczby tych, w których Bankowi Gospodarstwa Krajowego wolno udzielać długoterminowych kredytów hipotecznych na domy.

Śląsk Górny został przez Bank Gosp. Kraj. bardzo życzliwie uwzględniony, gdyż prawie wszystkie miejscowości większe objęto tym przywilejem. Dotychczas mógł Bank Gosp. Kraj. udzielać kredytów hipotecznych tylko na domy w miastach powiatowych, obecnie zaś prócz miast powiatowych Województwa Śląskiego, t. j. Katowic, Król. Huty, Lublińca, Pszczyny, Rybnika, Tarn. Gór, Świętochłowic, Bielska, Cieszyńska i miejscowości klimatycznej Bystra, mogą korzystać z kredytów hipotecznych na domy, następujące miejscowości:

Bielszowice, Chorzów, Dąbrówka Mała, Siemianowice, Huta Laur. Michałkowice, Różdzień, Szopienice, Welnowiec, Piotrowice, Tychy, Mikołów, Stary Bieruń, Bliertułtowy, Ligota Rybnicka, Niedobczyce, Radlin, Rydułtowy Dolne, Wodzisław, Zory, Brzeziny, Bytom Nowy, Hajduki Wielkie, Hajduki Nowe, Lagiewniki, Orzegów, Piekary Wielkie, Ruda, Szarlej, Radzionków, Miasteczko, Kalety, Herby, Chropaczów i Mysłowice, oraz na Śląsku Cieszyńskim Skoczów i Ustroń.

Warunki uzyskania powyższych kredytów zostały swego czasu podane do publicznej wiadomości.

Obecnie o tyle się warunkimienili, że Bank G. K. udziela długoterminowych kredytów hipotecznych w 7% listach zastawnych B. G. K. na 12 1/2, 21 1/2 i 36-letni okres umorzenia.

Zatarg między Stanami Zjednoczonymi a N. Karagay zastrzył się ponownie, gdyż wojska powstańcze zaatakowały okupacyjne oddziały U. S. A. Na obrazku „kwatery główna” powstańców i sztab generała Sandino.

Niemcy uzyskali 5 mandatów, stanowił zwiolił niemiecki jeszcze dzisiaj poważna siła w okręgu królewsko-luckim 24% procent, w katowickim bez mała 23%, w cieszyńskim 11%.

Nie potrzebujemy chyba podkreślać, że we wszystkich terenach zachodnich, teren śląski najwięcej wymaga uwagi naszej przy przyszłych wyborach. Opiętałość wyborcza i nierozumne rozdrobienie partyjne wespół z podminowaniem frontu polskiego przez niemiecki terer ekonomiczny tyle nam już fatalnych przynosił porażek, że wspomnimy tylko o ostatnich wyborach komunalnych, że tylko chyba zaślępieni lub ludzie źleji woli mogą ponaśić w stare błędy i grzechy. To też, więcej niż dziesięć lat temu, społeczeństwo polskie na Śląsku musi się zastanowić bardzo poważnie nad sytuacją, w jakiej się stawia obowiązek Polaka na zaręczonych ze wszech miar placówce. Cieszymy się, że zrozumienie konieczności wśrołnego i jednolitego wystąpienia zwiolił pol-

skiego na Śląsku znalazło już swój wyraz w uchwałach szeregu stronnictw politycznych, które zrezygnowały z wciągania terenu tego w ogólny program swej akcji przedwyborczej. To też gruntuje się tam powoli przekonanie, że wszelkie inne odśrodkowe ambicje partyjne, któreby idej wśrołnego frontu polskiego uznać nie chciały, musiałyby społeczeństwo polskie stanowczo napominać jako działalność godzącą w najżywniejsze interesy państwa i narodu polskiego.

Poza ziemiemi zachodnimi Niemcy uzyskali jeszcze 5 mandatów w b. Kongresówce i to w okręgach wrocławskim, Łódź miasto, Łódź wieś, Konin i Luck. Jest to w porównaniu do wyborów z r. 1920, gdzie przeszło tylko dwóch postów niemieckich, sukces bardzo poważny.

Jeśli chodzi o wybory do Senatu, to musimy przypomnieć, że na Pomorzu Niemcy nie mieli własnej listy, uwzględniono ją bowiem dla błędów formalnych. W województwie poznańskim na 7 o-

Modny środek pielęgnacji skóry.
Krem Nivea.
"Kremcy" jest środkiem, który pożytku dostarcza naturalnej skórze. Środek ten jest składnikiem kremu Nivea, który dzięki temu działa nadzwyczaj łagodząco, leczniczo na pęknienia i drożdżaki skóry. Każdemu radzimy wypróbować.

gółem zdobyli tylko jeden mandat. Natomiast w województwie śląskiem odnieśli Niemcy zwycięstwo, jedną trzecią głosów uzyskując połowę mandatów. Na 4 ogółem otrzymali dwa. Wnie ponosi tu stanowczo rozdrobienie partynie Polaków.

W innych dzielnicach zdobyli Niemcy tylko jeden mandat senatorski i to w województwie łódzkim.

Z listy państwowej wypadły dla Niemców jeszcze 4 mandaty do Sejmu i jeden do Senatu. Reasumując zatem posiadali Niemcy w Sejmie naszym 17 posłów i 5 senatorów.

Widzimy zatem, że z wyniku wyborów w r. 1922 Niemcy w zupełności mogli być zadowoleni. Powodzenie to w większej części przypisać należy utworzeniu wśroł z innymi miejscowościami wśrołnego bloku wyborczego.

Do powyższego komunikatu Z. O. K. Z. dodajemy od siebie: O ile tylko Polacy na Śląsku zrozumieją całkowicie konieczność zjednoczenia się, to możemy bardzo łatwo osłabić poprzednie sukcesy Niemców. Nieudane starania niemieckie o jednolity blok mniejszości narodowych w dużej mierze osłabiają ich szanse wyborcze. Strate te jednak zechcia niewątpliwie powetować sobie Niemcy skrzętą agitacją na naszym terenie. Nie gardząc żadnym środkiem będą agitatorzy nawiedzać domy naszych biednych lub mało uświadomionych rodaków, by wycygnąć od nich głosy na listę niemiecką. To też czujność polska jest obowiązkiem dnia. Sytuacja nasza tym razem jest o tyle lepsza, że mamy dziś organizację wyborczą, która skupić winna wszystkie żywoce elementy polskie na Śląsku. Organizacją ta jest „Narodowe Chrześcijańskie Zjednoczenie Pracy”, które realizuje program zjednoczenia obozu polskiego i reprezentuje program wśrołpracy z Rządem Marszałka Piłsudskiego i jego reprezentantem na Śląsku Wolewoda dr. Grazyńskim.

Program „Narodowe Chrześcijańskie Zjednoczenie Pracy”, skupulajco wszystkich Polaków, znalazł zwycięstwo przychylne przytęcie wśród ludności Śląska. Nie ustalmy tedy w pracy nad dalszą realizacją wyborczego zwycięstwa polskości.

Henri Duvernois
Tłum. Gabriel Karski.

Adelaida.

— Ani czytać ani pisać! — zawołała pani Hournicart.

— Nie, proszę pani — odrzekła Adelaida, czerwona ze wstydu.

— Ależ, jest przecie prawo! Jakże być może, że cie rodzice nie posyłali do szkoły?

Służąca jęła zawile eksplikować: była najmłodsza z ośmiorga rodzeństwa; w szóstym roku życia pasaża gęsi, w dziesiątym — krowy; potem niejaka pani Farnquelin wzięła ją do służby... Komentowała swój przypadek z zażenowaniem chorego wobec badającego go lekarza.

— Nieraz próbowano mnie nauczyć; cóż, kiedy nie włazi; twarzą mam głowę do tych rzeczy; ale po sprawunki może mnie pani posyłać bez obawy; nie omiyle się na grosz.

Wynagrodzenie służ-analfabekki takowała pani Hournicart na piętnaście franków miesięcznie. Wyłożyła jej, czego wzamian żądała. Trwało to długo.

Adelaida, zanurzona w swa czarna suknie, z napięta — gwoli lepszemu pojmowaniu — szyla, słuchala, podając jej przodowi drobna twarz o kalmuckich rysach, w której nolicki blęszczały żywej anizeli blade-szare jak gdyby spukane oczy. Pani Hournicart imponowała jej, gdyż wyrażała się z dystynkcją, miała szlafroczek przybrany koronkami i kolczyki z dużych turkusów okolonnych brylantami.

— Przedewszystkiem! — podkreśliła ta wspaniała osoba — będziesz dołgładła pana Cypriana. To mój syn, zaraz go zobaczysz. Cypriane! — zawołała i wykladała dale! — Ma dziewięć lat. Trzeba będzie pilnować go wieczorami; ja i mój mąż często wychodzimy z wizytami, do teatru. Tylko proszę go nie zostawiać samego, aby romansować z jakimś hulajtem; wyprawiłbyśmy panne do wieszania. Pan Hournicart jest „na ty” z komisarzem policji, zaznaczam to, abyś była uprzedzona. Aha, jest Cyprian! Cyprianku, chodź tu, oto nowa służąca. Niechaj ci będzie za przykład; ma dwa razy tyle lat co ty i nie umie ani czytać ani pisać... jestto nieszczęście jej żywota. Wszak prawda, moja kochana, że to jest twem nieszczęściem? Tylko zwierzęta nie umieją czytać ani pisać...

Tak poznała Adelaida Cyprianka, wrażliwego i zamysłonego chłopczyka, o zbyt jasnych włosach, zanadto szczupłego i nieokolanego przez matkę; potem, podczas śniadania — pana Hournicart, grubasa, interesującego się jedynie paryskimi omnibusami i tramwajami, których marszrutę znał na pamięć — z racji swego zawodu — agenta w dziale sprzedaży pocztówek ilustrowanych. Znosił do domu anegdoty o kontrolerach, konduktorach, pasażerach; jakiś Anglik dojeżdża aż do Passy, pewny, że jęchał na plac Giedy; jakaś wspaniała ubrana dama pożytyła od nieznanomego sobie pana piętnaście centymów w omnibusie Louvre—Vincennes.

„Trzeba kochać swych chlebobawców”, pouczał ksiądz Adelaidę na spowiedzi. Miała szczerą intencję znawać ich i być posłuszną, ale wzbudziła w niej trwoskę; całe swe przywiązanie przeniosła na Cypriana. Kiedy pani Hournicart — misternie urzutowana, ściśnięta okrutnym gorsetem, obuta w balowe trzewiczki, szeleszcząca jedwabiami, oplota, zjeżdża konwają na piętnaście kroków — ciągnęła na bal zrezygnowanego małżonka. Adelaida z Cypriankiem zaznawali szczęsnych chwil. Pod wiszącą lampą, w jadalni oglądali

książki z obrazkami; służąca zatrzymywała się dłużej nad temi, które przypomniały jej strony rodzinne. Często jadła małe serki, przywiezione ze wsi, paskudnie śmierdzące. Cypriankę wyobrażał sobie, że cała jej ojczyzna śmierdzi, jak te serki, ale nie mówił o tem, aby jej nie martwić. Miała i tak dość strapienia.

„Biedna Aida!” litował się nad nią i uprzejmie nalegał, by zażywała rozrywek, chodziła do teatru, na tańce. Adelaida nie cierpiała szóstego pietra, gdzie rozlegały się brutalne śmiechy, które ją przerażały, gdzie sasiadzi urągali jej tesknocząc, a zwłaszcza jeden lokaj, który dla kawatu przeżywał ją „pania hrabianka”. Na szczęście, państwo Hournicart wychodzili z domu często; frak pana był niemal tak zużyty jak jego marynarka, a pani rujnowała się na białe rekawiczki. Byli zresztą z Adelaidą zadowoleni; kupiono jej specjalny fartuszek do nodawania herbaty i naucono uśmiechać się, ponieważ służyła, co się nigdy nie umiucha, nasuwa przypuszczenie, że jej nie płaca.

Pewnego wieczora Adelaida zapytała:

— Czy panicz umie czytać pisanę?
 — Tak, jeżeli duże litery
 (Ciąg dalszy nastąpi.)

